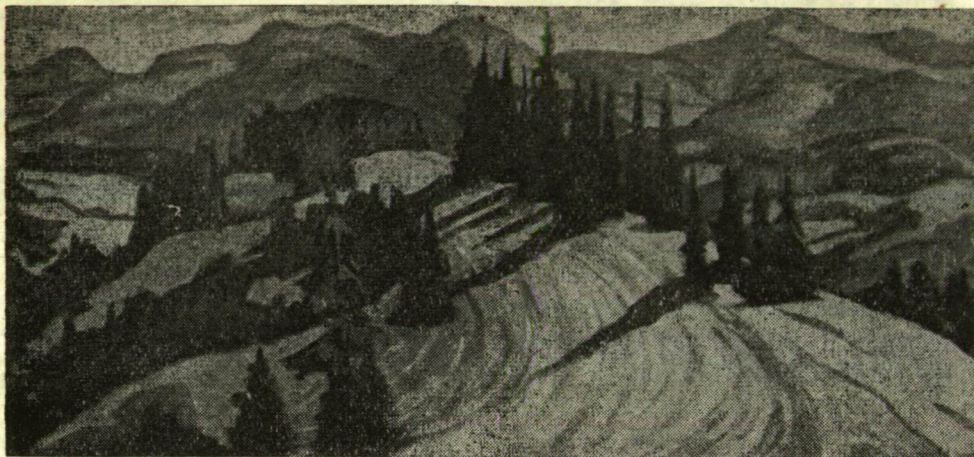

KÁRPÁT-UKRAJNAI MŰVÉSZEK HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI KIÁLLÍTÁSA

MEDVECZKY MIKLÓS: BESZKIDEK

Vásárhely városa nemcsak a hazai képzőművészek barátságos — szívesen lakott és szívesen látogatott — otthona, de egy olyan festő- és szobrászközpont is, amely mind több kitekintő ablakot nyit a határokon túlra. Van már vendégküldő-vendéglátó partnere Franciaországban (Valouris), Jugoszláviában (Zenta), s egy idő óta a Szovjetunióban is, ahol a kárpát-ukrajnai művészek vállalkoztak a felkínált barátság viszonzására; részben festőcserék formájában, részben pedig vendégkiállítások rendezésével.

A magyar város delegációja a múlt év naposabb évszakában járta be a Szovjetunió nyugati vidékeit, az ungvári, beregszászi vendéglátók viszont most, az elmúlt év legutolsó hónapjában viszonzták a látogatást — poggyászukban természetesen legjava munkáikat is magukkal hozva.

A kárpát-ukrajnai művészek közel 80 olajképe, temperája, metszete, szobra a Tornyai János Múzeum helyiségeiben találkozott a magyar közönséggel, a jó megfigyeléshez elengedhetetlen, logikusan tagolt rendezésben.

A tárlatlátogató, aki a vendégek vásznainak, faragásainak megcsodálására átlépte a múzeumküszöböt, persze csak egy sokadrangú — bár említetlenül nem hagyható — siker-oknak könyvelte el ezt a tetszetős műelhelyezést, mert figyelme elsősorban a messziről jött munkák felé fordult. A nemcsak „földrajzilag”, de elkészítésük szelleme szerint is tőlünk távol esőnek érzett munkák felé...

Ami a jelzett geográfiai távolságot illeti, az a maga néhány száz kilométerével az első pillanatban gondoltnál sokkal fontosabb tényezőnek minősíthető. Jó, hogy annak, hiszen a vásárhelyivel éppen ellentétes tájon fut át a Csap után szélesebb vágányra váltó moszkvai vonat. Míg itt a tenyérsíkságú Alföld színét is lassan változtató szántóin időzhet el a szem, addig a vendégek első számú ihletadóí éppen a felhők felé bökdöső hegyek. Hegyek, friss hóval szögletes vállukon, hegyek friss zölddel szakadékos völgyeikben. S természetesen a nyárfák helyett a széltördelte fenyők, a rokkant derekú tanyák helyett meg a gerendákból összerótt házacskák ajánlkoznak szívesen alkalmazott motívumul.

Épp így más az idegen arcú táj megidézésének módja is!

A vásárhelyi iskola bejegyzetlenül is egyúvé tartozó tagjainak visszafogottabb, hosszás belső küzdelem árán vászonra „tett” színeivel szemben láthatóan kevesebb tündődés után „építik” tovább képeiket a kárpát-ukrajnaiak. Motívumaik látványos könnyedséggel kapcsolódnak egybe — gazdagon díszítve, szemandalítóan színesen. Remek dekorációjául ajánlkozva egy szintén napsütötte lakásnak.

Andrij Andrijovics *Koczka* „Tavaszi”, „A Verchovinán” című képeire gondolunk itt elsősorban, meg Mikola Viktorovics *Medveczky* két munkájára — „Beszkidek”, „Koratavaszi” —, de Kontratovics *Erneszt Rudolfovics* messziről világító képei is hasonló joggal említhetők ideillő példaként.

A könnyed tájidézés egynémely kárpát-ukrajnai festőnél a *népmesék* ábrándalakjainak megörökítésével is párosul. Fedir Fedorovics *Manajlo* „Bátor Iván” című képén, Anton Olekszijovics *Sepa* „Népünnepély”-én tűnnek fel a régi hegyiakók képzeletének muzsikjai, bojárjai talán a legdíszesebben. E meseképek azonban az előbb említett tájábrázolásoknál valamivel többet is adnak: népiesen tiszta vonal- és színviláguk a gerendákból rótt hegyi házacskák hajdan volt lakóinak álmaidról közvetítenek folklorisztikus értékű üzenetet.

E kettős témavilág különösen azok számára válik igazán érdekessé, akik látják a budapesti Műcsarnokban bemutatott jubileumi szovjet kiállítást, amely a hatalmas ország legfrissebb keletű és legrangosabb képzőművészeti munkáit tárta a magyar közönség elé. Az akkor szerzett ismeretek birtokában akár személyes példák hatására is hivatkozhatunk. Elmondhatjuk, hogy miképp idéződik fel egy-egy Vásárhelyen látott élesebb színvillanásban a nagy déli mester, *Szárján* művészete, s hogy miképp tartanak rokonságot a szintén „déli” A. M. *Gorandze* rézlapjaival a Tornyai Múzeumban bemutatkozott néhány szobrász, Michajlo Omeljánovics *Popovics*, Larissza Olekszandrivna *Brodvij* és Iván Vaszilyovics *Brodvij* szintén domborítókalapáccsal elkészített munka.

Attila Jánosovics *Duncsák* üvegdíszítményeiről szólva meg hirtelen északra kell kalandoznunk. Ismereteink szerint a Balti-tenger partjain — különösképp Lettországon — élnek a hasonló szellemben és hasonló leleményességgel dolgozó üvegszobrászok. Ez utóbbi művész négy kis munkájának egyike egyébként igen otthonosan érezhette magát Hódmezővásárhelyen, a fazekasok városában. Miskakancsót formázott ez az „északias” technikával de — kivételesen — nagyon is alföldi szívvel megformált üveg. Zöld Miskakancsót, átlátszó bajusszal, komikusan zord tekintettel. Feltehető, hogy a tárlat több vendége is szívesen üritett volna belőle a szárnyát erőteljesen bontogató új művészbarátságra.

AKÁCZ LÁSZLÓ

GLÜCK GAVRILO: ROMÁN NŐ NÉPVISELETBEN